

Jan Čep v dopisech: dotek, blízkost, zrcadlení

Knižní tip

Hany Svanovské

Nová publikace z brněnského Centra pro studium demokracie a kultury dokazuje, že odkaz českého prozaika a esejisty Jana Čepa (1902–1974) může stále rozbušit srdce (nejen) staromilců.

Zásluhou editora a znalce Čepova díla Jana Zatloukala vznikl další pečlivě připravený svazek, který doplňuje spisovatelovo prozaické a esejistické dílo, ale také ho zrcadlí v méně známém kontextu: skrze blízká i vzdálená korespondenční přátelství s francouzskými katolickými autory a intelektuály.

Hluboká vazba Jana Čepa k těmto „časným“ souputníkům nebyla dána jen tím, že překládal jejich prózy do češtiny. S většinou z nich

se seznámil osobně během několika studijních pobytů ve Francii či právě prostřednictvím dopisů. Máme tak před sebou soubor materiálů, který prosvětluje důležitá zamlžená místa z jeho životopisu.

A jsou to záležitosti vsutku pozoruhodné. Vezměme si třeba „posvátný“ vztah k autorovi známého *Deníku venkovského faráře* Georgesi Bernanosovi. Čep se sice osobně znal s ním i s jeho rodinou, korespondence však zůstala záležitostí jednostrannou. Navzdory tomu listy prozrazují, nakolik byl Bernanos Čepovi osudově blízký a jak moc ovlivnil jeho uvažování o údělu křesťanského básníka.

Nejvíce niternou a také nejrozsáhlejší část svazku představují dopisy, které si Jan Čep vyměňoval s autorem i v našich zeměpisných končinách oblíbeného románu *Kašpar z hor* Henrim Pourratem. Nebylo to sice věkově a situačně zcela rovnocenné přátelství, ale dalo by se říct, že zde vznikl oboustranný zájem nejen o literární tvorbu, ale i o soukromý život toho druhého. Rolí samozřejmě hrála také spřízněnost v duchovních věcech – oba intenzivně

prožívali návštěvy poutního místa La Salette nebo zápasy s vlastním tělesným omezením. Úsměvně dojemná je třeba Pourratova starost o to, aby se nedobrovolnou emigraci sužovaný melancholik Čep zkusil přece jen oženit, a sám mu nabízí konkrétní pomoc.

Přestože další zařazené korespondence, ať už s šéfredaktorem Emmanuelem Mounierem z katolické kulturní revue *Esprit* nebo flozofem Gabrielem Marcellem, je jen kusá, dobarvuje důležitou mapu Čepových francouzských profesních kontaktů, na které byl po ztrátě vlastní odkázán. Naopak z jiného soudku jsou dopisy Madeleine Monzerové, francouzské manželce plukovníka československé armády, se kterou se znal ještě z Prahy. Tam se dozvídáme mnohem víc o jiných záchytných bodech jeho pařížského života, včetně kýžené svatby s Primerose de Bos.

Jan Zatloukal zařadil do zhruba třicetpadesátistránkového svazku i dostupné texty, které o sobě jednotliví protagonisté publikovali navzájem. Převažují Čepovy ohlasy na literární díla jeho francouzských přátel. Brilantní

je úvodní studie, která uvede čtenáře přímo „in medias res“ celého souboru. Zatloukal tak činí s věcnou interpretační zručností, která má na hony daleko od zahlcování zbytečnými „faktičky“, zato poskytuje dokonalý informační servis pro hlubší studium Čepova díla.

Nezbývá, než se těšit na další poklady z Čepovy francouzské pozůstalosti – pokud ještě nějaké budou vydány. Bylo by to záhodno. Katolického prozaika srovnatelné úrovně jsme totiž v českém a moravském prostředí neměli a dosud nemáme.

Jan Zatloukal (ed.): Francouzští přátelé Jana Čepa (CDK 2016)

Autorka je redaktorka Radia Proglas

